

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

«31» серпня 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Концепції та стратегії міжнародної інформаційної безпеки

рівень вищої освіти другий (магістерський)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»

вид дисципліни за вибором

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

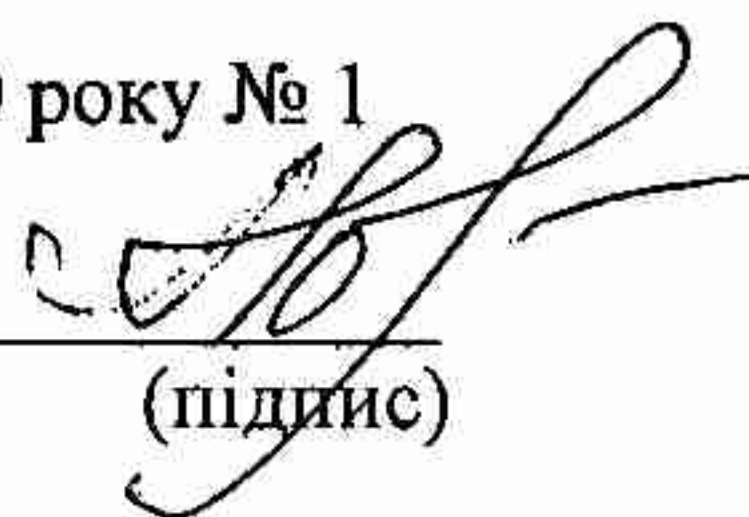
“28” серпня 2020 року, протокол № 1.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Віталій СОЛОВИХ, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від “26” серпня 2020 року № 1

Завідувачка кафедри

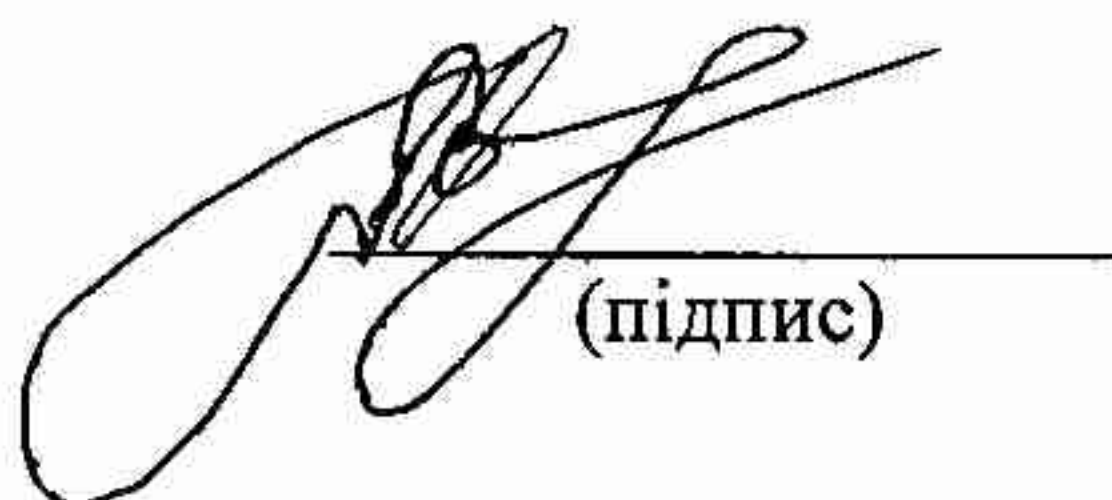

(підпис)

Людмила НОВІКОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

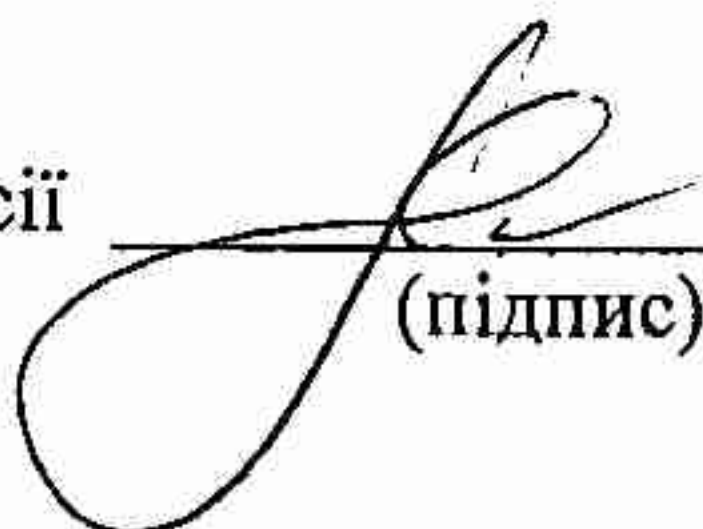
(підпис)

Олена ДОЦЕНКО
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “28” серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Концепції та стратегії міжнародної інформаційної безпеки» складена відповідно до програми підготовки за другим (магістерським) рівнем освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Дисципліна викладається на 2 курсі у 3 семестрі

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни є – розкриття сучасних наукових концепцій, понять, методів та підходів і сучасних тенденцій в оцінці значення проблеми інформаційної безпеки в міжнародному політичному процесі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни є:

- визначити основні теоретичні засади та понятійно-категоріальний апарат дисципліни;
- з'ясувати генезис розвитку сучасної інформаційної безпеки як складової міжнародної безпекової політики;
- надати уявлення про шляхи та методи забезпечення інформаційної безпеки;;
- сформулювати навички щодо аналізу змін і розвитку проблем інформаційної безпеки в історії людства;
- вміти виявляти характер загроз, пов'язаних із процесом інформатизації, і засобів боротьби з ними;
- ознайомити слухачів з нормативно-правовим забезпеченням інформаційного безпеки у світовій практиці.

Набуття фахових компетентностей:

ФК1. Поглибленні знання про природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи і види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

ФК3. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

ФК4. Поглибленні знання про теоретичні та прикладні дослідження міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

ФК7. Здатність провадити прикладні аналітичні розробки проблем міжнародних відносин та світової політики, фахово готувати аналітичні матеріали та довідки.

ФК11. Здатність виробляти підходи до розв'язання проблем і завдань у сфері міжнародних відносин, міжнародної та національної безпеки, зовнішньої політики (зокрема, міжнародних та внутрішньодержавних конфліктів)

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	

2-й	-й
Семестр	
3-й	-й
Лекції	
10 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
70 год	год.
Індивідуальні завдання	
- год.	

1.6. Заплановані результати навчання

У результаті вивчення даного курсу здобувач повинен

знати: місце інформаційної безпеки в політичному процесі сучасного світу; логіку зміни і розвитку проблем інформаційної безпеки в історії людства. основні процеси, пов'язані із загальною інформатизацією суспільства; засоби дії, що відносяться до інформаційних і співвідносити ці засоби по їх потенціалу зі зброєю масового ураження; новий характер загроз, пов'язаних із процесом інформатизації, і засобів боротьби з ними; специфіку систем міжнародної безпеки в період постіндустріальної доби.

вміти: визначати місце інформаційної безпеки в системі безпеки різних акторів світової політики і міжнародних відносин; розуміти основні аспекти безпеки постіндустріального (інформаційного) суспільства; виділяти інформаційні складові безпеки держави, суспільства і особи; самостійно проводити аналітичну роботу в галузі політологічної діяльності, що вимагає співвідношення предмету досліджень із тенденціями в політичному процесі, похідних від особливостей і закономірностей соціально-технічних процесів переходу до інформаційного (постіндустріального) суспільства. самостійно розробляти фахові дослідження для МЗС та інших органів виконавчої влади, державних і недержавних відомств, міжнародних і суспільних організацій, освітніх установ вищої школи, ЗМІ та інших структур, діяльність яких пов'язана з аналізом і специфікою поточного міжнародного політичного процесу.

ПРН35. Знання основних концепцій та стратегій міжнародної інформаційної безпеки

ПРН42 Володіти основними концепціями та стратегіями міжнародної інформаційної безпеки

ПРН49 Здійснювати аналіз основних концепцій та стратегій в галузі міжнародної інформаційної безпеки

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття, предмет та завдання курсу.

Розширене тлумачення безпеки в індустріальному і постіндустріальному суспільстві. Інформаційне суспільство. Теоретичні концепції інформаційного суспільства. Глобалізація інформації як актуальна проблема міжнародних відносин. Критерії глобалізації. Інформація як стратегічний ресурс людства і як стратегічний ресурс держави. Інформація як глобальна проблеми сучасності. Політичні ризики і загрози інформаційному суспільству, проекція на військову сферу. Інформатизація і глобалізація, революція у військовій справі.

Тема 2. Теоретичні концепції інформаційної безпеки в міжнародних відносинах.

Теорія інформаційної зброї. Концепції інформаційної безпеки як стратегії національної безпеки та оборони інформаційно-розвинутих країн світу. Сучасні інформаційні загрози (кібер, медіа та психотероризм, інформаційна злочинність). Типологія інформаційних озброєнь. Прогнозування глобальних інформаційних конфліктів у театрі воєнних дій. Інформаційні війни.

Тема 3. Інституційні основи міжнародної інформаційної безпеки.

Правове регулювання міжнародного співробітництва в сфері міжнародної інформаційної безпеки. Міжнародні угоди з питань міжнародної безпеки. Вплив ІКТ на проблему інформаційної безпеки. Еволюція нормотворчої діяльності ООН у сфері міжнародної інформаційної безпеки. Проблема ухвалення Міжнародної конвенції з інформаційної безпеки. Інформаційна безпека у програмах і практиці діяльності європейських регіональних організацій. Концепція інформаційної безпеки в рамках ЄС. Доктрина інформаційної безпеки в рамках НАТО. Інформаційна безпека у програмах ОБСЄ.

Тема 4. Протистояння інформаційним війнам як складова інформаційної безпеки.

Інформаційна війна та інформаційна боротьба: основні поняття. Форми та способи ведення інформаційної боротьби. Психологічна і кібернетична війна як складові інформаційної війни. Інформаційна зброя і технології її використання. Спеціальні інформаційні операції: методика та методологія здійснення. Аналіз впливу спеціальних інформаційних операцій на міжнародні відносини.

Тема 5. Інформаційна безпека України у контексті міжнародних відносин.

Доктрина інформаційної безпеки України. Українські ініціативи в області МІБ, історія її висунення і просування. Українсько-американські стосунки в цьому процесі. Альтернативні ініціативи США. Перспективи встановлення міжнародного контролю над інформаційними видами зброї.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	У тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Поняття, предмет та завдання курсу	24	2	2			20
Тема 2. Теоретичні концепції інформаційної безпеки в міжнародних відносинах	24	2	2			20
Тема 3. Інституційні основи міжнародної інформаційної безпеки	14	2	2			10
Тема 4. Протистояння інформаційним війнам як складова інформаційної безпеки	14	2	2			10
Тема 5. Інформаційна безпека України у контексті міжнародних відносин	14	2	2			10
Разом	90	10	10			70

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття, предмет та завдання курсу	2
2	Теоретичні концепції інформаційної безпеки в міжнародних відносинах	2
3	Інституційні основи міжнародної інформаційної безпеки	2
4	Протистояння інформаційним війнам як складова інформаційної безпеки	2
5	Інформаційна безпека України у контексті міжнародних відносин	2
	Разом	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття, предмет та завдання курсу Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей	20
2	Тема 2. Теоретичні концепції інформаційної безпеки в міжнародних відносинах Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей	20
3	Тема 3. Інституційні основи міжнародної інформаційної безпеки Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей	10
4	Тема 4. Протистояння інформаційним війнам як складова інформаційної безпеки Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей	10
5	Тема 5. Інформаційна безпека України у контексті міжнародних відносин Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей	10
	Разом	70

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено виконання індивідуального завдання.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях, у формі виступів здобувачів при обговоренні питань на проблемних лекціях, у формі

тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки, при проведенні екзамену і враховуються при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Поточний контроль є складовою системи організації навчального процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час засвоєння окремої теми дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять, підсумкового контролю за підсумками вивчення розділу.

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у

	роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Оцінка успішності здобувача з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета складає два запитання. Оцінювання відповідей на них складає по 20 балів відповідно.

Оцінювання знань та умінь здобувачів при підсумковому контролі здійснюється відповідно до наступних критеріїв:

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо

	орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

За бажанням здобувач має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборотою відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Концепції і стратегії міжнародної інформаційної безпеки» <https://dist.karazin.ua/moodle/login/index.php>

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену в 3 (11) семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Контрольна робота, передбачена навчальним планом (Індивідуальне завдання)	Разом	Екзамен	Сума
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5				
12	12	12	12	12	-	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	Відмінно
70-89	Добре
50-69	Задовільно
1-49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Державна інформаційна політика: Навч. посібник / За заг. ред. д-ра держ. упр., проф. В.Б. Дзюндзюка. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2012. – 279 с
2. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945 – 70-ті роки) : Підручник / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. – К.: Либідь, 2014. – 958 с.
3. Міжнародна інформація: терміни і коментарі. Навчальний посібник// Макаренко С.А., Ришков М.М., Кучмій О.П., Фролова О.М. – К: Центр вільної преси, 2014. – 480 с.
4. Почепцов Г. Новые подходы в сфере «жестких» инфовойн [Электронный ресурс] // Media sapiens [сайт]. - Режим доступа: http://osvita.mediasapiens.ua/trends/1411978127/novye_podkhody_v_sfere_zhestkikh_h_infovoyu/
5. Капітоненко М. Міжнародні конфлікти. – К.: Либідь, 2017. – 352 с.
6. Капітоненко М.Г. Традиційні міждержавні та внутрішні конфлікти в постбіполярній системі міжнародних відносин // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Вип. 36, част. 2. – К.: ІМВ, 2014. – С. 37-43.
7. Бурячок В. Л. Інформаційний та кіберпростори: проблеми безпеки, методи та засоби боротьби. [Посібник]. / В. Л. Бурячок, С.В.Толюпа, В.В.Семко, Л.В.Бурячок, П.М.Складанний Н.В. Лукова-Чуйко – К. : ДУТ – КНУ, 2016. – 178 с.

Допоміжна література

1. Бжезинский З. Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы.-М., 1999.
2. Дипломатический словарь. В 3-х томах. М., 1986.
3. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин: Курс лекцій. – Львів, 2015.
4. Киссинджер Г. Дипломатия. Пер. с англ. В.В.Львова / Послесл. Г.А.Арбатова. – М., 1997.
5. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи. Світова політика.- Київ: ФАДА, ЛТД. – 2014. – 224 с.
6. Ткачук Т. Ю. Правове забезпечення інформаційної безпеки в умовах Євроінтеграції України. Дисертація на здобуття наукового ступеня д.ю.н. – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». – Ужгород, 2019.
7. Золотар О. О. Правові основи інформаційної безпеки людини. Дисертація на здобуття наукового ступеня д.ю.н.. – К., 2018.
8. Валюшко І. О. Інформаційна безпека України в контексті російсько-українського конфлікту. Кандидатська дисертація на здобуття наукового ступеня к.політ.н. – К., 2018.
9. Зозуля О. С. Державне управління забезпеченням інформаційної безпеки України в умовах інформаційно-психологічного протистояння. Дисертація на здобуття наукового ступеня к.держ.упр. – К., 2017.
10. Лісовська Ю. П. Адміністративно-правове забезпечення інформаційної безпеки в Україні. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня к.ю.н. – К., 2017.

10. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle проводяться практичні (практичні), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборотою відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік **в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** <https://dist.karazin.ua/moodle/> в дистанційному курсі «Концепції та стратегії міжнародної інформаційної безпеки»

11. Перелік екзаменаційних питань

1. Розширене тлумачення безпеки в індустріальному і постіндустріальному суспільстві.
2. Інформаційне суспільство.
3. Теоретичні концепції інформаційного суспільства.
4. Політичні ризики і загрози інформаційному суспільству, проекція на військову сферу.
5. Інформатизація і глобалізація, революція у військовій справі.
6. Вплив інформаційної революції на систему міжнародної безпеки.
7. Міжнародні програми миру і стабільності у контексті потенційних глобальних інформаційних конфліктів.
8. Позиція ООН щодо проблеми міжнародної інформаційної безпеки.
9. Глобалізація інформації як актуальна проблема міжнародних відносин.
10. Критерії глобалізації.
11. Інформація як стратегічний ресурс людства і як стратегічний ресурс держави.
12. Інформація як глобальна проблема сучасності.
13. Політичні ризики і загрози інформаційному суспільству, проекція на військову сферу.
14. Інформатизація і глобалізація, революція у військовій справі.
15. Теорія інформаційної зброї.
16. Концепції інформаційної безпеки як стратегії національної безпеки та оборони інформаційно-розвинутих країн світу.
17. Прогнозування глобальних інформаційних конфліктів у театрі воєнних дій.
18. Інформаційні війни
19. Сучасні інформаційні загрози (кібер, медіа та психотероризм, інформаційна злочинність).
20. Типологія інформаційних озброєнь.
21. Спеціальні інформаційні операції: методика та методологія здійснення.
22. Аналіз впливу спеціальних інформаційних операцій на міжнародні відносини.
23. Правове регулювання міжнародного співробітництва в сфері міжнародної інформаційної безпеки.
24. Міжнародні угоди з питань міжнародної безпеки.
25. Вплив ІКТ на проблему інформаційної безпеки.
26. Еволюція нормотворчої діяльності ООН у сфері міжнародної інформаційної безпеки.
27. Проблема ухвалення Міжнародної конвенції з інформаційної безпеки.
28. Інформаційна безпека у програмах і практиці діяльності європейських

- регіональних організацій.
29. Концепція інформаційної безпеки в рамках ЄС.
 30. Доктрина інформаційної безпеки в рамках НАТО.
 31. Інформаційна безпека у програмах ОБСЄ.
 32. Інформаційна війна та інформаційна боротьба: основні поняття.
 33. Форми та способи ведення інформаційної боротьби.
 34. Психологічна і кібернетична війна як складові інформаційної війни.
 35. Інформаційна зброя і технології її використання.
 36. Доктрина інформаційної безпеки України.
 37. Українські ініціативи в області МІБ, історія їх висунення і просування. Українсько-американські стосунки в цьому процесі. Альтернативні ініціативи США.
 38. Перспективи встановлення міжнародного контролю над інформаційними видами зброї.